

HÚSZ ÉVE

„A szegedi egyetemen a kezdeti nehézségek után zavartalanul folynak az előadások.

A vidéki hallgatók elhelyezéséről is gondoskodnak”

Városunk ezekben a napokban ünnepli felszabadulásának 20. évfordulóját. Emlékbeszédekkel, kiállításokkal, ünnepi műsorokkal és ülésszakokkal — ahogyan az már ilyenkor lenni szokott. Emlékeznek az események szemtanúi és részesei, s ünnepelnek az azóta felnőtt generáció tagjai is. Ebbe az emlékező-ünnepi „mozgalomba” kapcsolódik be most a Szegedi Egyetem is, amikor újra közli az egyetem (ma már egyetemek) és a szegedi ifjúsági mozgalom felszabaduláskori helyzetével, a húsz éve történt eseményekkel kapcsolatos egykori írásokat.

A részesei még jól emlékezhetnek, de a különböző publikációk révén mások is megismerhetik Szeged e súlyos, de nehézségeikben is biztató napjait. Új társadalmi rendünk első napjai ezek: a gyorsan változó-alakuló új élet kibontakozásának bizonyított eseményeiről vannak a dokumentumok. Szinte minden hétköznap volt a maga „szenciája”: Megalakul a kommunista párt, gomba módra jönnek létre a szakszervezetek, az emigrációból visszatért vezetők összefogásra buzdítanak, megjelenik a szerveződéssel Függelenségi Front lapja, megalakul a Szegedi Nemzeti Bizottság, elindulnak a város követei Debrecenbe, s sorolhatnánk tovább az eseményeket.

A „kishírek” is eseményszámba mentek, ezek is az életet jelentették. „Az egyetemi klinikákon teljes munka folyik. A bombakárokat és egyéb háborús rongálásokat már legnagyobb részben sikerült helyreállítani, s valamennyi klinikán a betegfelvétel, járóbetegrendelés teljes rendben folyik le. Két klinika működik csupán más helyen...” — írta pl. a Délmagyar 1944. november 22-én.

Egyetemünk történetében is mély nyomokat hagytak ezek az idők. Nem, nyomban nem sok dolog változott meg, az akkoriak is inkább a nehézségek súlyát érezték, s talán az új jeleit még eltakarták a napi gondok. E napok azonban már a mi egyetemünk lehetőségeit is magukban hordozták. Sok jel utal arra, hogy az egyetem a régi keretek között új élet kezdődött. Erről ad számot az az első összefoglaló cikk is, amelyet az alábbiakban közlünk némi rövidítéssel.

Nem történetet, mégiscsak nem is krónikát írunk, csupán adalékokat — dokumentumokat szeretnénk közölni, amelyek a maguk módján sok dolgot elárulnak a mai olvasónak, így a ma egyetemistáinak is. Ezeket az írásokat jól egészíthetnék ki azok visszaemlékezései, akik maguk is cselekvő részesei voltak a húsz éve lezárt eseményeknek. (r. j.)

★

„A város polgári kiűrésével egyidejűleg ellentmondó intézkedések érkeztek az egyetem sorsára vonatkozólag is. A professzorok jelentős részének azonban az volt a véleménye, hogy az egyetem nem függ össze a hivatalokkal, hanem az Szeged 140 ezer lakosának és a környező vidék magyarjainak a szolgálatában áll, így itt kell maradnia. Ennek ellenére az egyetem tanári karának egy része elmenekült. Részben politikai, részben pedig személyes okokból. Annál nagyobb megbecsüléssel tekint fel a nép azokra a professzorokra és tanárokat, akik vállalták a közösséget Szeged és az Alföld sorsával.

Pedig a megszűlés kezdetén szinte áthidalhatatlan nehézségekkel kellett megküzdeni az egyetemnek. Nem volt pénz, tüzelőanyag, de maradt jelentős kötelezettség is. És mégis, ma a szegedi egyetemen folynak az előadások, a hallgatók kezdenek visszatérni. Mindhárom karon folyik a szorgalmas munka, hogy a magyar ifjúság előkészítése ne szenvedjen sérelmet, s ezzel is szolgálják a nemzet közosságát.

Nincs Numerus Clausus

a szegedi egyetemen. Az első volt Magyarországon Szeged egyeteme, amely a kormányzó október 15-i szövegében értelmében törölte a németek által ránk kényszerített zsidóellenes intézkedéseket (sic!) s mindenkit felvett az egyetem polgárai köré, aki az általános feltételeknek megfelel. Nem külső nyomásra, hanem önszántából tette ezt az egyetem tanácsa.

Az Orvostudományi Kar

prodékánja Purjesz Béla nyilvános rendes tanár (az egyetem későbbi rektora — a szerk.). A sebészeti műtét-tanár Vidákovich Kamilló ny. r. tanár, a gyermekgyógyászatot Kovács Odón rendkívüli tanár, az általános kórtant, a baktériológiát és a gyógyszerint Karády István magántanár, a bonctant, szövettant, fejlődéstant és törvényszéki orvostant Ince Gyula magántanár, az élet-ant, ideg- és elmekórtant Huszák István magántanár, a belgyógyászati diagnosztikát Berkessy László magántanár, az orvosi vegytant Bangha Ilona magántanár, és a szülészetet s nőgyógyászatot Polgár István tanárnésége adja elő.

A Bölcsészettudományi Kar

dékánja Hermann Egyed ny. r. tanár. Az ő vállaira nehezedik a rektori teendők ellátása is, miután a rektor és prorektor nem tartózkodnak Szegeden. Puritán egyszerűségének és áldozatos munkájának sokat köszönhet a felszabadult Szeged egyeteme. A filozófiát és kultúrpedagógiát Mester János ny. r. tanár, a történeti tárgyakat Hermann Egyed ny. r. tanár, az archeológiát Bar-

tucz Lajos ny. r. tanár, a magyar irodalmat, nyelvészetet és földrajzot Bálint Sándor rendkívüli tanár, a lélektant Petz Ádám főiskolai tanár adja elő.

A különböző filológiai tárgyakra az egyetem szakembereket kért fel, s így a bölcsészettudományi karon is az előirt jérvek szerint folynak az előadások.

A Természettudományi Kar prodékánja Bartucz Lajos ny. r. tanár. Ezen a tanszéken serény munka folyik. Az embertant és fajbiológiát Bartucz Lajos ny. r. tanár, a matematikát és geometriát Riesz Frigyes ny. r. tanár, az általános és szerzetlen vegytant, a gyógyszerészet vegytant közegét Dénes rendkívüli tanár, a szerzetlen vegytant Winkler Elemér magántanár, az elemző vegytant és a bevezetést a fiziko-kémia Kocsis Endre magántanár, az általános állattant, biológiát és állatrendszertant Kesselyák Adorján és Mátyás Jenő magántanár, a kísérleti fizikát Mischung Ilona, a növénytant Bérczi László egyetemi adjunktus adják elő.

Az egyetemi ifjúság

élete a legjellemzőbb kezességében az egyetemi munkának. A szegedi egyetemnek a rendes körülmények között átlag ötszáz hallgatója volt a jogi fakultás szünetelése óta. Ma a hallgatóság száma nem egészen kettőszáz. De mindig újabb területek szabadulnak fel, a közlekedési viszonyok is javulnak, úgyhogy még ebben a félévben jelentős mértékben emelkedni fog a hallgatóság száma.

Nagy akadály volt a vidéki egyetemi ifjúság tanulmányainak folytatásában a kollégiumok átmeneti hiánya. Az egyetemi tanács azonban erről is gondoskodott, úgy hogy a nem szegedi hallgatók nyugodtan jöhetnek tanulmányaik elvégzésére.

Mert az élet tovább folyik. Sőt talán valamivel élénkebben is mint az előző években. Az ifjúság komolyabban veszi, mint valaha, a hivatását, sok hallgatónál pedig, akik a numerus clausus és egyéb tiltó törvények miatt nem látogathatták az előadásokat, az évek óta visszafolyt tudásvágy tölti. Az egyetem csupa szorgalmas tanulás és studiumozás.

Az egyetemről szólva meg kell emlékeznünk végül a

Jogi oktatás

kérdéséről is. Szegednek a kolozsvári egyetem hazaköltözése óta nem volt jogi fakultása. Ez igen súlyosan érintette az egyetemi életet és a város egységét. A jogi fakultás szünetelése óta a jogi kar visszaállítása érdekében. A rohanó események azonban háttérbe szorították a jogi fakultás kérdését.

Értesülésünk szerint most újabb próbálkozások vannak folyamatban, amelyeknek végső célja az, hogy újra legyen jogi fakultása Szegednek. Az itt tartózkodó jogászok számára több megoldás ígérkezik. Jogi tanulmányok létesítésének nincs akadály az egyetem keretén belül, de természetesen ennek első követelménye az előadók gondos megválasztása. Szerencsére kiváló jogászaik vannak Szegeden, akikről tudomásunk van és akikkel számolunk úgy is, mint a jogi tanulmányok előadói.

Az egyetem vezetősége valóban mindent elkövetett az ifjúság érdekében, és most szeretettel várja a környék tanulmányvagyó ifjait az egyetem falai közé.” (Délmagyarország, 1944. november 28.)

Orvos- és gyógyszerészdoktorokat avattak

a Szegedi Orvostudományi Egyetemen

Szeptember 26-án délután ünnepélyes keretek között avatták orvosdoktorra a Szegedi Orvostudományi Egyetem 127 végzett hallgatóját. Gyógyszerészdoktorra avatta az egyetem tanácsa Bata Mihály gyógyszerészt, a Gyógyszerészeti Intézet tanársegédjét.

Az ünnepély a Himnusz hangjaival kezdődött, majd az elnök dr. Kedvessy György egyetemi tanár, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektorhelyettese emelkedett szóra. Megnyitó szavait követően a doktorjelölt nevében Szöllösi János kérte a Tanács hozzájárulását az avatáshoz, majd a doktorjelöltet ünnepélyes eskütétele következett.

— Becsületemre esküszöm, hogy a Népköztársaság alkotmányához és a dolgozó néphez mindenkor híű leszek, a doktori címhez méltó magatartást tanusítok — fogadták a fiatal doktorjelöltek.

Dr. Krámlí András egyetemi tanár, az Általános Orvostudományi Kar dékánja ismertette a jelöltek tanulmányi eredményeit. Közölte, hogy „summa cum laude” minősítéssel 25 jelöltet fogad doktorra az Egyetem Tanácsa. A Népköztársaság Elnöki Tanácsához terjesztették azt a javaslatot, mely szerint Varga Gyulát, a Kór-

Lépések az élet útján

Beszélgetés fiatal szegedi vegyészekkel

Ha egy egyetemre készülő fiatalról megkérdeznék, hogy mi a három legnagyobb kívánsága, bizonyára ezt felelné: vegyésznek fel, végezzem el jól az egyetemet és utána jó, kedvemre való munkahelyre kezdjem el az életet.

E három kívánság közül talán a legfontosabb, a legnagyobb jelentőségű a harmadik. Az elhelyezkedés. Mert ha nem vesznek fel valakit, nem okoz olyan nagy törést életében. Elkeseredettsége nem hosszú életű, vagy megpróbálja a következő évben, vagy válassz más pályát. A második kívánság az elsőtől következik, ha valakit felvettek az általában el is végzi az egyetemet, még ha kisebb-nagyobb zökkenőkkel is. De az elhelyezkedés! Nem is az a probléma, hogy állás nélkül marad valaki. Nem. Hisz kormányunk rendelete értelmében mindenkit végzettségének megfelelő munkakörbe el kell helyezni.

A munkahely egyéni szempontból nézve is fontos. A kemény öt esztendő alatt mindenki kialakul az ideális munkahely fogalma, ahol legjobban tudná hasznosítani tudását. Reményekkel, nagy tervekkel várják a kezdést. Az első benyomások, az első sikerek, esetleg kudarcok talán az egész életre kihatnak. A munkatársak segítőkész kedvessége, az első megbízatások sikeres elvégzése óriási ösztönzést ad. De mondjuk meg őszintén, egy ambícióval, alkotás vágytól duzzadó fiatalban egy-két kezdeti kudarc könnyen komoly törést okozhat.

A textil-vegyész

Ezen gondolatok jegyében kerestem fel két fiatal — idén végzett — és Szegeden dolgozó vegyészt. Élethivatásuk megkezdéséről, az „első lépések”-ről érdeklődtem.

Szönyei Orsolya Újszegeden dolgozik, a Kender- és Lenszővő Vállalatnál. A festő-laboratórium vezetője, Ömlék belőle a szó.

„Nem egészen így képzeltem el az életet. Még államban sem gondoltam arra, hogy textil-vegyész leszek. Am a sors így hozta, hát legyen. Nem, ez nem beletörődés, elfásulás szó sincs róla. Valóban először kissé félttem, talán idegenkedtem is a feladattól, de

higgye el, annak ellenére, hogy még csak 3 hónapja vagyok itt, érzem és látom, hogy munkámnak van eredménye. Nem „alibi” munka. Nem világraszóló dolgok ezek, de a közmondás szerint is sok kicsi sokra megy. Meghatott az a szeretet és segíteni akarás, amivel közvetlen munkatársaim körülvetek.

Kellenek a laborgyakorlatok

— Speciális kutatási feladata van? — kérdeztem.

— Természetesen, elsősorban az üzem fő profilja a fontos, de üzemünket most fejlesztik, bővítik. Igéretet kaptam ennek befejezése után speciális feladatra.

— Mi okozott meglepetést? — A meglehetősen sok adminisztráció. A munkaidő 40%-a szinte ezzel telik el. Lényegében fontos, mert így a vizsgálatoknak nyoma marad. Reklamáció esetén is elengedhetetlen. De egy kis-se unalmas.

— Mit tudott jól felhasználni egyetemi tanulmányai-ból, és mit tanácsol a jövő végzésreinek?

— Kíváncsi tudom hasznosítani kollégiumi ismereteimet. A festés, kikészítés alapja a kolloidika. Különösen az egyetemi gyakorlatok hasznosak ebből a szempontból. Az egyetemen hasonló technológiai gyakorlatokat végeztünk, mint ami itt számomra szükséges, így bizonyos rutinom van már és ez nagy előny. Általában az egyetemen a vegyész-képzés jó. Hisz az egyetemi cél, globális tudással rendelkező vegyész képzése. Az ember sok mindent megtanulhat, ha akar.

A jövő végzéseit különösen a laborgyakorlatokon vegyének részt teljes intenzitással, még ha néha egy kissé unalmasak is. Végezzék el minden feladatot lelkiismeretesen — nagyon nagy hasznát fogják venni.

A Paprikafeldolgozó Vállalatnál vegyész-mérnök, gyakornokként dolgozik Papy Béla. „Az első két hónap főleg tájékozódással telt el — mondotta. Meg kellett először szokni azt a különbséget, ami az egyetem és a vállalat között van. Nálam ez elég gyorsan megtörtént. Szívesen fogadtak, maximális segítséget adnak. Átsegítettek a kezdeti nehézségeim. Jól esik, ha

érzi az ember, hogy törődnek vele.

Bővíteni a technológiai képzést

Már önálló munkám is van, — na persze felügyelettel, de önálló. Gyártásközi ellenőr is vagyok és rámbízta az elfekvő technológiai utasítások átnézését. Ezek az utasítások hibásak, nekem kell korrigálni és újakat írni. A feladat komoly, de nagyon ösztönző — no nem anyagilag. Nézd, az egyetemen a fő cél kutató laboratórium vegyész képzése. De mindenki nem kerül kutatólaborba. A vállalatnál rövid ideig dolgoztam már laborban is. Itt nagy segítséget volt számomra a jól megtanított és elsajátított „kvali” és „kvanti” analízis. De egy gyakorlati vegyész számára nagyon fontos a technológia. A technológiai oktatás az egyetemen jó, de bővíteni kellene. Talán szakosodással lehetne ezt megoldani. A technológiai beállítást egyes iparágak — élelmiszer, textil stb. — sőt egyes üzemekkel problémáival is bővebben kellene foglalkozni. Csak olyan mélységben, hogyha kikerül az ember egy üzemből, ne álljon úgy, mint az a bizonyos borjú... Természetesen ez megövélné az anyagot, de ha más részeket kisse csökkentenének, meg lehetne valósítani.

A másik probléma a paprika. Nem vagyok „szakbarbár” azért, hogy a paprikát hozom fel példaként. De az egyetemen a paprika kémiaijáról szinte semmit sem tanultunk. Ezt a hiányt sürgősen pótolni kellene, két okból is. Az egyik az, hogy Szeged világhírű exportcikkje, a másik ok pedig az, hogy ennyire igazán adózatlanok a Nobel-díjas hazánkfiak, Szentgyörgyi professzor emlékének — fejezte be kis „nyilatkozatát” Papy Béla.

Elégedett emberek

Diplomájukon még alig száradt meg a tinta, még bennük él az ezernyi élménytől szikrázó egyetemi hangulat, de már fontos felelősségteljes munkát végeznek. Erzik, hogy munkájuknak van értelme, eredménye. Elégedett emberek.

Mészáros Rezső

Dr. Kedvessy György egyetemi tanár, rektorhelyettes közfoglása fogadja doktorra az orvosi és gyógyszerészi diplomák birtokosait.

Az új orvos és gyógyszerészdoktorok esküt tesznek átvadásukra. vállalt munkájukra, mely kezdetét veszi talán már a következő napon. Az avatási ünnepség résztvevői állva hallgatják végig az eskü ünnepélyes szavait a Szabadság Filmszínházban.